

Dugoročni obnovljivi energetska potencijal Zapadnog Balkana je značajan i može dostići do 20 biliona evra vezano isključivo za energiju na vetar, prema četvrtom izdanju "Investing in Clean Energy in the Western Balkans", izveštaju napisanom od strane Western Balkans Investment Framework.

Šest zapadnih balkanskih zemalja - Albanija, Bosna i Hercegovina, Kosovo, Crna Gora, Severna Makedonija i Srbija - i dalje moraju značajno da ulože u prelaz proizvodnje energije sa uglja na obnovljivu energiju, i imaju dosta potencijala za to.

Na primer, dugoročni energetska obnovljivi potencijal regiona uključuje nekih 15 milijardi evra u hidro investicije ili do 20 milijardi evra u investicije vetra. Potrebe za investiranjem u energetska efikasnost samo u građevinskom sektoru u regionu verovatno prelaze sumu od 3 milijarde evra, navodi se u izveštaju. Značaj se ne daje potencijalima investiranja u solarnu ili druge tipove obnovljivih izvora energije.

Šest zemalja trenutno značajno zaostaje za ostatkom Evrope u modernizaciji svojih energetska sektora, sto je okarakterisano ograničenim tržišnim mehanizmima i učešćem privatnog sektora, nedovoljnom ili zastarelom infrastrukturom, velikim oslanjanjem na fosilna goriva, kasnim usvajanjem obnovljivih izvora energije pored hidroelektrana i biomase, ograničenom energetska efikasnošću i energetska produktivnošću, i visokim stopama energetska siromaštva nasuprot visokim nivoima direktnih i skrivenih energetska subvencija.

Slika varira širom regiona. Tri države, Crna Gora, Severna Makedonija i Srbija, su poboljšale svoju energetska produktivnost tokom poslednje decenije znatno više od proseka EU, dok je energetska produktivnost u Bosni zapravo nazadovala.

U isto vreme, osam od deset elektrana na uglj, najvećih zagadjivača Evrope, se nalaze u regionu i svih 16 elektrana na uglj radi lošije u poredjenju sa 250 takvih jednostavnijih u EU, i odgovorne su za najmanje 1.2 milijardi evra vrednosti zdravstvene stete svake godine samo za region.

Problemi su uglavnom goreći u Severnoj Makedoniji ili Bosni i Hercegovini, gde su Skoplje, Tetovo ili Tuzla obično rangirani medju najgorim evorpskim gradovima po pitanju kvaliteta vazduha" navodi izveštaj.

Dodato je da je dekarbonizacija regionalnog energetska sektora najvažniji korak koji bi smanjio emitovanje i unapredio kvalitet vazduha.

WBIF je identifikovao 50 potencijalnih održivih hidroenergetska projekata koji su vredni dalje analize. U medjuvremenu, International Renewable Energy Agency je procenila da kapaciteti od 12.2GW vetra i 4.4GW solarne energije bi mogli biti konkurentni u regionu. Ukupni trenutni proizvodni kapacitet zapadnog Balkana je 18.6GW, uključujući polovinu

koja dolazi od uglja.

Medjutim, kao i većina evropskih zemalja, zapadni Balkan se nije još uvek obavezao da će ukinuti ugalj već umesto toga planira da doda značajan novi energetska kapacitet uglja do 2030.god., u suprotnosti sa obavezama iz Sporazuma o energetskoj zajednici i sve većim regulatornim odstupanjem od EU, navodi se u izveštaju.

Dodaje se da, iako se trenutna situacija proizvodnje električne energije čini povoljnom, sa hidroenergijom za otprilike polovinu trenutnog kapaciteta u regionu, ostatak tog kapaciteta, uglavnom isključivo od elektrana na ugalj, isporučuje najveći deo proizvedene energije zahvaljujući svom faktoru visokog kapaciteta. Jedini izuzetak je Albanija, koja je u potpunosti zavisna od hidroelektrana.

Pored toga, akreditivi zaštite životne sredine nekoliko malih hidroelektrana i projekata često bivaju osporavani od strane stanovnika i nevladinih organizacija''-kaže se u izveštaju.

Glavni resursi koji se pojavljuju a nisu vezani za vodu su primarno u formi vetroparkova i oni su posebno identifikovani u Srbiji i Crnoj Gori gde su prvi vetroparkovi pokrenuti u poslednje tri godine. Prvi vetropark je pokrenut u Bosni 2018.god. a druga dva su u fazi izrade, dok u Severnoj Makedoniji Bogdanci ostaje jedina vetroelektrana.

Solarni projekti u regionu su i dalje u ranoj fazi, a izgradnja bi trebalo da započne u Crnoj Gori 2020.god na instalaciji od 250MW. Severna Makedonija planira da dodeli 200MW solarni PV kapacitet.

WBIF je identifikovao nekoliko prepreka za razvoj obnovljivih energetskih izvora, uključujući percepciju visokih troškova obnovljive energetske snage i potrebu za subvencijama, zastarele infrastrukturne mreže i transmiere koji se bore da se nose sa velikim promenljivim količinama energije: sporim i nepredvidivim procesom planiranja; regulatornom nesigurnoscu jer većina zemalja prelazi na konkurentne šeme podrške, nerezvijenim tržištima za dan unapred ili u toku istog dana, ograničenom integracijom regionalnog tržišta i visokim troškovima kapitala koji prevazilaze iz oba gore navedena, i, nedostatak iskustva, kao i ograničen komfor, u kreditiranju sektora lokalnog bankarskog sektora.